

100 ÉVES A FRANKFURTI ISKOLA

Konferencia
az ELTE TáTK
Társadalomelmélet Tanszéke
szervezésében

*ELTE Lágymányosi Kampusz
Kari Tanácsterem és 0.100/A
2023. december 1.*

1923-ban kezdte meg működését Majna-Frankfurtban az Institut für Sozialforschung, a később csak „frankfurti iskolaként” emlegetett tudományos és eszmei mozgalom anyaintézménye. Az intézethez kapcsolódó szerzők egymást követő nemzedékei által folytatott vizsgálódások meghatározó szerepet játszottak a múlt század humán tudományos gondolkodásának kidolgozásában. A „frankfurti iskola” jelentősége ugyanakkor nem pusztán történeti természetű: Adorno, Horkheimer, Benjamin, Marcuse, Habermas és társaik eredményeinek ismerete nélkül nem csak a 20. század társadalomtudományos és filozófiai hagyatékának áttekintése, de a jelenkori tájékozódás is elképzelhetetlen. Az általuk számos témában – a teljesség igénye nélkül: a kritikai elmélet lehetőségei és tétjei, az instrumentális ész bírálata, a felvilágosodás és a modernitás öröksége, a totalitárius rendszerek kiépülését lehetővé tévő pszichológiai és társadalmi feltételek, a kultúripar által gyakorolt represszióból kiutat mutató művészeti formák emancipatórikus potenciálja, a kapitalizmus, a fogyasztói társadalom és a demokratikus nyilvánosság esélyei – megkezdett kutatások olyan kérdéseket hagytak örökül a 21. századra, melyek a történelmi-társadalmi környezet jelentős átrendeződése után sem veszítettek időszerűségükből, és melyek a kortárs elemzések számára is releváns kiindulópontul szolgálnak.

Program

9:00 – 9:15 (Kari Tanácsterem)

Somlai Péter

Megnyitó

9:15 – 10:45

Kari Tanácsterem

Kránicz Bence

Gró Lajos, az „első szocialista filmkritikus”
Magyarországon

Rényi Ágnes

A tömegmédia kritikájától a közösségi platformok
kritikáig. Habermas nyilvánosságelméletének
változásai (1962-2022)

Rácz Márk

Gondolatok az 1989 előtti marxizmus-leninizmus
oktatásról, mint a totalitárius rendszerek társadalmi
kiépülését lehetővé tévő eszközről

0.100/A

Sik Domonkos

Társadalmi patológia – fogalmi dilemmák és
revitalizálási kísérletek

Szilágyi Gál Mihály

A közszolgálati étosz halála. Néhány kortárs reflexió
a kultúripar problémára

Marosán Bence

A szocializmus problémája a Frankfurti Iskolán belül
és Axel Honneth szocializmus-koncepciója

10:45 – 11:00

kávészünet

11:00 – 12:30

Kari Tanácsterem

Veres Ábel

Karl Barth teológiája és a kritikai elmélet kapcsolata

Havrancsik Dániel	Habermas funkcionalizmusa
Hidas Zoltán	A szimbolikus világ szerkezetváltozása (Jürgen Habermas történelemfilozófiájáról)

0.100/A

Pál Eszter	Horkheimerék Amerikában
Beck Tamás	Az "akárki" ezer arca
Markovics Márton	A szociális dominancia és kapcsolódó elméleteinek bemutatása

12:30 – 13:30

ebédszünet

13:30 – 14:00 (Kari Tanácssterem)

Weiss János	A Frankfurti Iskola története és történetírása
-------------	--

14:00 – 15:30

Kari Tanácssterem

Daradics Boglárka	A dráma illetve a regény fogalmainak vizsgálata Benjaminnál és Lukácsnál
Horváth Péter	A nagyvárosi tömeg reprezentációi Walter Benjaminnál
Kiss Lajos András	Habermas-kritikák – jobbról/balról

0.100/A

Szabari Vera	A frankfurti iskola gondolkodóinak értelmiségképe és ennek lehetséges jelenkori értelmezése
Császár Andrea Mária	A benjamini örökség polémiái – Gondolatok a történelem szerepéről Hannah Arendt, Theodor W. Adorno és Max Horkheimer nyomán
Blandl Borbála	A transzcendentálpragmatika és a történelemfilozófia lehetősége: Apel, Kant és Gadamer

15:30 – 15:45

kávészünet

15:45 – 17:15

Kari Tanácssterem

Czétány György Az immanens kritika problémája Benjaminnál és Adornónál

Takács Erzsébet Szociológusnők a Frankfurti Iskola árnyékában.
Regina Becker-Schmidt, Else Frenkel-Brunswik,
Marie Jahoda

Manzenreiter Gabriella Kiszámítható műalkotás

0.100/A

Pócsi Orsolya Fantom-tekintélyelvűség a családban

Hollós Levente Identitás és fogalom problémája Adorno *Negatív dialektikájában*

Csányi Gergely Marcuse a szexualitásról, Foucault a szexualitásról, de leginkább Foucault Marcuséről

17:15 –

kötetlen beszélgetés